

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอดผ้าพื้นเมืองในเขตพื้นที่ตำบลนาคอรี

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวศัทธินา ผลาท

ตุลาคม 2542

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัญชา ไตรวิทยาคุณ

ภาควิชา/คณะ : ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

คณะธุรกิจการเกษตร

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไปของผู้ทอดผ้า (2) เพื่อศึกษาการผลิต การจำหน่ายและวิถีการตลาดของการทอดผ้า (3) เพื่อศึกษาดัชนีทุนและรายได้จากการทอดผ้า (4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอดผ้าพื้นเมืองในเขตตำบลนาคอรี อ.ฮอด จ.เชียงใหม่

ในการวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทอดผ้าในพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 75 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC+ โดยใช้วิธีหาค่าต่าง ๆ เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยใช้สมการแบบ Double log เพื่อหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทอดผ้า

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ทอดผ้าทั้งหมดเป็นเพศหญิงมีอายุโดยเฉลี่ย 40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 54.67 มีสถานภาพสมรสแล้วคิดเป็นร้อยละ 86.67 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน ครอบครัวของผู้ทอดผ้าประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 52 มีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเฉลี่ย 45,923 บาทต่อปี มีรายได้จากการทอดผ้าเฉลี่ย 13,880 บาทต่อปี ใช้จำนวนวันในการทอเฉลี่ย 112 วันต่อปี มีประสบการณ์ในการทอผ้าเฉลี่ย 5 ปี และ 5 ปีที่ผ่านมาได้รับการฝึกอบรมการทอผ้าเฉลี่ย 4 ครั้ง

การผลิตพบว่า ในพื้นที่ศึกษามีกลุ่มผู้ทอผ้า 2 กลุ่มคือ กลุ่มแม่บ้านทอผ้านาคอเรือ และกลุ่มสตรีสหกรณ์นิคมนาคอเรือ จำกัด ซึ่งผู้ทอผ้าสามารถทอผ้าได้เฉลี่ย 245 เมตรต่อปี ในการเมื่อกวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ปริมาณการทอผ้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมากกับจำนวนวันที่ใช้ในการทอผ้า รองลงมาได้แก่ ปริมาณฝ้ายที่ใช้ในการทอผ้า ประสิทธิภาพในการทอผ้า และรายได้จากอาชีพที่ไม่ใช่การทอผ้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.9812, 0.9433, 0.8371 และ 0.4435 ตามลำดับ และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับจำนวนสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.5799 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ข้างต้นทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 สำหรับปัญหาด้านการผลิตพบว่าผู้ทอผ้าส่วนใหญ่ประสบปัญหาราคาดันทุนวัตถุดิบสูงขึ้น

การจำหน่ายพบว่ามี 2 รูปแบบคือ การขายฝากและการขายปลีก การขายฝากเป็นลักษณะการจำหน่ายของกลุ่มสตรีสหกรณ์ซึ่งจะนำผ้าทอไปฝากสหกรณ์จำหน่าย และได้รับเงินเมื่อจำหน่ายผ้าทอได้ ส่วนการขายปลีกเป็นลักษณะการจำหน่ายของกลุ่มแม่บ้านทอผ้าซึ่งจำหน่ายผ้าทอให้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น แหล่งรับซื้อมี 2 แหล่งคือ พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและสหกรณ์ พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและพ่อค้านอกท้องถิ่นเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขายซึ่งเป็นลักษณะของตลาดผู้ซื้อน้อยราย วิธีการตลาดพบว่า ส่วนใหญ่ผ้าทอถูกจำหน่ายให้ลูกค้าในประเทศมากกว่าต่างประเทศ โดยผู้ทอผ้าจำหน่ายผ้าทอให้พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นและสหกรณ์เพื่อจำหน่ายให้พ่อค้านอกท้องถิ่น มูลนิธิ และเอกชนเพื่อจำหน่ายให้ลูกค้าทั่วไป ปัญหาด้านการตลาดพบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาไม่มีตลาดรองรับแน่นอน

การวิเคราะห์ต้นทุนและรายได้จากการทอผ้าพบว่า สมาชิกสหกรณ์ทอผ้ามีสวดลายมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดสูงสุด คือ 15.53 บาทต่อเมตร รองลงมาคือสมาชิกสหกรณ์ทอผ้าสีพื้นมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดคือ 8.06 บาทต่อเมตร และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดมีค่าติดลบคือ -1.28 บาทต่อเมตร

การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณพบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการทอผ้ามากที่สุด คือ จำนวนวันที่ใช้ในการทอผ้า รองลงมาได้แก่ ปริมาณฝ้ายที่ใช้ในการทอผ้าและประสิทธิภาพในการทอผ้า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.6091, 0.2588 และ 0.0639 ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ชนิด มีอิทธิพลต่อปริมาณการทอผ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 และปัจจัยทั้ง 3 ชนิด สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทอผ้าได้ร้อยละ 97.36 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.64 เป็นอิทธิพลของปัจจัยอื่นที่มีได้นำมารวมในสมการ